

Večernik

Leto IV. (XI.), števil. 188

Maribor, sreda 20. avgusta 1930

»JUTRA«

Izhaja razun nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri
Račun pri poštnem ček. zav. v Ljubljani št. 11.409
Valja mesečno, prejemati v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom pa 12 Din

Telefon:
Uredn. 2440 Uprava 2455

Uredništvo in uprava: Maribor, Aleksandrova cesta št. 13
Oglasi po tarifu
Oglase sprejema tudi oglasni oddelček »Jutra« v Ljubljani, Prešernova ulica št. 4

Maniu in kronanje kralja Karla

POOSTRITEV KONFLIKTA MED VLADO IN KRALJEM. — NENADEN ODHOD KRALJICE-MATERE MARIJE Z BLEDA V BUKAREŠT.

BLEDA, 20. avgusta. Snoči je rumunska kraljica-mati Marija s princeso Heleno nenadoma odpotovala z Bleda in se vrnila v Bukarešt, kamor prispe drevi. Kakor se zatrjuje v rumunskih dvornih krogih, je nenaden odhod bivše rumunske kraljice z Bleda v zvezi s poostritvijo spora med kraljem Karlom in vlado na eni ter princeso Heleno na drugi strani. Kralj Karol je namreč sporočil vladi svojo odločitev, da se da čimprej kronati, ne glede na to, ali pride med njim in njegovo soprogo, princeso Heleno, do sprave ali ne.

Toda, dočim princesa Helena vztraja na tem, da ostane razporoka v veljavi, pa se je ministrski predsednik Maniu odločno uprl ter izjavil, da bo vsa vlada takoj podala ostavko, če bi kralj vztrajal pri svojem odloku, ker Maniu noče predsedovati obredom kronanja brez

kraljice oziroma princese Helene. Tudi intervencija uglednega rumunskega politika, londonskega poslanika Titulesca, ki je bil v to svrhu poklican v Bukarešt, je ostala brez uspeha.

Zato so sedaj tako dvorni kakor tudi vladni krogi prosili kraljico-mater Marijo, naj se takoj vrne z Bleda v Rumunijo in poskuša doseči spravo med kraljem Karlom in njegovo soprogo Heleno. To bo obenem tudi zadnji polzkuš pomirjenja. Če pa bi tudi intervencija kraljice Marije ne uspela, potem bo najbrže kronanje kralja Karla odgodeno na nedoločen čas.

Rumunska kraljica-mati Marija je nameravala s svojo hčerko, princeso Heleno, ostati na Bledu mesec dni. Radi te važne zadeve pa je svoje bivanje na Bledu sedaj nenadoma prekinila in se vrnila zopet v Bukarešt.

Tardieu pride v Ženevo

PARIZ, 20. avgusta. Francoski delegaciji za jesensko zasedanje Društva narodov bo načeloval ministrski predsednik Tardieu osebno. Udeležiti se namreč hoče razprave o Briandovem načrtu Panevroppe in upa vrh tega, da se mu bo posrečilo revidirati francosko-italijanska pogajanja potom osebnega stika z Grandijem. Končno želi z nemškimi zunanji ministrom Curtlusom razpravljati o nemško-francoskih odnošajih, ki se razvijajo zadnje čase precej nepovoljno.

Angleški pevci v Ljubljani

LJUBLJANA, 20. avgusta. Davi so se pripeljali semkaj na svoji turneji po Jugoslaviji angleški pevci, člani 11 pevskih društev in so bili na kolodvoru slovesno sprejeti od oblasti in zastopnikov vseh ljubljanskih pevskih društev. Zvečer prirede v filharmoniji koncert, jutri pa odidejo na Bled, nakar se vrnejo v domovino.

Mussolinijeva bolezen

LONDON, 20. avgusta. Kljub uradnim italijanskim dementijem se tu trdovratno vzdržujejo vesti, da je italijanski ministrski predsednik Mussolini zbolel na tvoru v črevesju v neposredni bližini želodca in

to pa od nemških bank za financiranje izgradnje turških železnic.

Nedavno je turška vlada angažirala Charlesa Rista, da preštudira finančni položaj Turčije. In ako se bo sedaj držala njegovih nasvetov, bodo vsekakor dobri rezultati. Rist je predlagal ustanovitev državne banke in stabilizacije valute. Vlada je dalje sama uvidela, da podpira z vsemi močmi poljedelstvo in izvoz in je tozadevno že sestavljen petletni gospodarski načrt.

Drugi činitelj, ki ustvarja bojazen za bodočnost Turčije, je stališče vlade napram nekaterim njenim finančnim obveznostim, posebno onim, ki jih je podedovala od predhodnikov. Pri vladi se namreč pojavlja očita tendenca, da se ustvari razlika med dolgov, sklenjenimi od

da se bo moral podvreči operaciji, ako hoče ostati živ. Zatrjuje se dalje, da se je Mussolini mudil te dni v Bologni, kjer ga je pregledal dr. Muri s svojim asistentom, ki je pri tej priliki ugotovil, da je operacija neohodno potrebna.

Lavina zasula dva turista

PARIZ, 20. avgusta. Na gorskem grebenu Talefre pri Chamonixu se je včeraj vsula velika lavina, ki je zasula dva francoska turista. Eden je bil takoj mrtev, drugi pa težko ranjen in ga je pomožna kolona prenesla v planinsko zavetišče. Dva druga turista, ki sta bila priča nesreče, se nista upala nadaljevati svoje poti iz strahu, da tudi onadva ne bi postala žrtev kake lavine. Iz planinskega zavetišča je odšla rešilna ekspedicija, da ju poišče in spravi na varno.

Velike nevihte na Rumunskem

BUKAREŠT, 20. avgusta. V mnogih pokrajinah Rumunske je besnela včeraj velika nevihta, ki je napravila v vinogradih, sadovnjakih in na koruznih poljih ogromno škodo. Zrušilo se je več hiš po vaseh ter je bilo več ljudi ubitih ali težko ranjenih. Na Črnem morju je divjala istočasna strašna nevihta. Na Karpatih je zapadel sneg in so vsi vrhovi pokriti z debelimi snežnimi plastmi. V tej pokrajini je nastopila prava zima. Nasprotno

sedanjega režima in onimi, ki so jih napravil predvojni režim. Sedanji režim išče namreč vsa mogoča pota, samo da bi se teh dolgog iznebil, odgodil njihovo plačevanje ali pa dosegel vsaj njih zmanjšanje. Vrh tega se sedanjemu režimu prav nič ne mudi, da bi uredil ta težka vprašanja, ker stoji na stališču, da je sedanj položaj za to skrajno neprimeren. Toda inozemski upniki pritiskajo vedno bolj in Turčija bo — hočeš nočeš — prejalisej morala skleniti z njimi sporazum, kajti finančna in gospodarska kriza v državi postaja že tako neznošna, da more rešiti Turčijo bankrota le še veliko zunanje posojilo, ki je pa toliko časa ne bo dobila, dokler ne bo uredila svojih obveznosti napram inozemstvu.

pa je v rumunskem Banatu temperatura zelo ugodna in so vsa kopališča polna kopalcev.

67 žrtev Calmettovega cepiva

HAMBURG, 20. septembra. V Lübecku sta umrla zopet 2 otroka radi nepravilne priprave Calmettovega cepiva proti tuberkulozi. Število umrlih otrok znaša sedaj že 67, bolnih pa je še vedno 53 otrok.

Autobus strmoglavil v reko

LYON, 20. avgusta. Avtobus, ki je peljal skupino turistov iz Chamonixa, je na cestnem križišču zadel v neki privatni avtomobil, se takoj prevrnil in padel čez 10 m visoki nasip v reko Izero. Dve osebi ste pri tej priliki utonili, 4 so bile težko ranjene.

Rođbinska tragedija v Parizu

PARIZ, 20. avgusta. V St. Germainu je neki pariški tvorničar vsled težkih gmotnih razmer ustrelil spečo ženo in oba otroka. Na vrata je nalepil listek, v katerem izreka svoje obžalovanje, da mu ni mogoče, da bi postrelil tudi ostale svoje otroke, ki se mude sedaj na oddihu pri sorodnikih. Nato je pognal še sebi kroglo v srce in je obležal na mestu mrtev.

Največji človek na svetu

Že od nekdaj so bili na svetu tudi »velikani«. Eden največjih ljudi, ki so kdaj potovali po svetu, pa je bil vsekakor oni, ki je l. 1703 v Kojani zagledal luč sveta. Ko je dorastel, je bil namreč nič manj kot 3 metre visok. Dosegel je starost 40 let in si je v kratki dobi svojega življenja kot sin revnih staršev pridobil znatno premoženje.

Kakor na divjem zapadu...

Težke trenutke je doživel včeraj ob 5. zjutraj čevljarski mojster Ciril Lovec. Napotil se je s kolesom v Konjice po Tržaški cesti. Blizu Betnavskega ribnika ga je ustavil neki okrog 50 let stari možak, velike, močne postave, sivih brk, oborožen z velikim kljem ter mu zapovedal, da ustavi. Ciril Lovec je stopil s kolesa in se takoj zavedal resnosti položaja. Zgrabil je za svoj samokres in oddal ž njim dva strela: enega v zrak, drugega v tla, kar je na roparja tako učinkovalo, da je zbežal v Betnavski gozd. — Napadeni čevljarski mojster je svojo romantično dogodovščino naznanil policiji, ki je o dogodku obvestila tudi okoliške orožniške postaje. Trenutno se smatra, da je skrivnostni napadalec identičen z nekim nedavno ubeglim kaznjencem.

Telesno zaprtje

slaba prebava, abnormalno razkrajanje in gnijloba v črevesju, pomnožena vsebina kisline v želodčnem soku, nečistost kože na obrazu, na hrbtu in prsih, čer-masti turi, marsikateri katar, motne sluznice preidejo z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice. Številni zdravniki in profesorji uporabljajo »Franz Josefovo« grenčico že desetletja pri odraslih in otrocih obeh spolov z največjim uspehom. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah. L

Finančne težkoče Turčije

Kemalova novodobna Turčija se že nekaj let bori s težkimi notranjimi gospodarskimi težkočami. Zlasti njene finance so skrajno obupne, ne glede na velike obveznosti še iz predvojne dobe, čeprav se jih skuša otresti, kar pa se ji seveda ne bo posrečilo. Vlada išče zato izhoda iz sedanjega skrajno mučnega notranje- in zunanje-političnega položaja in čujejo se že glasovi, ki govore o možnosti povratka demokratičnega režima.

Londonske »Times« objavljajo o sedanjih razmerah v Turčiji sledeči članek svojega dopisnika iz Angore:

Notranje izpremembe v Turčiji v procesu povojne obnove so bile vsekakor boljše kakor v vsaki drugi državi, razen Rusije. Sultanat in kalifat sta izginila, stari islamski zakoni so bili nadomeščeni z modernim civilnim zakonikom, ki temelji na švicarskem. Carigrad je opuščen kot sedež vlade, nova prestolnica pa je bila iz narodnih in strateških razlogov zgrajena v osrčju Anatolije. Vojska je moderno opremljena in redno plačana, mednarodna kontrola turških dohodkov je izginila, izvršen je bil obsežen železniški program.

Sedanji režim upravljata dva znamenita človeka: Kemal paša in Ismet paša, ki sta uvedla pravo vojaško avtokracijo, ki se skriva pod plaščem demokratske republike. V državi ni niti tiskovne ruti zborovalne svobode. Kemal paša ne trpi nobenega posredovanja in nobenega nasprotnika. Toda, dokler bosta on in Ismet paša solidarna v pogledu politike in metode, toliko časa je stabilnost sedanjega režima zasigurana. Kljub temu pa vlada napram Turčiji v mednarodnih političnih in gospodarskih krogih precejšnje nezaupanje in izgledi bodočnosti Turčije nikakor niso rožnati.

Predvsem duše Turčijo silno težke finančne razmere, ki so zlasti posledica nezkušenosti, pretiranosti in odpora proti namestitvi strokovnih svetovalcev v višjih vrstah državne uprave. Turčija je v prvi vrsti poljedelska država z maloštevilno inteligence in je prepuščala dosedaj trgovino in finance Grkom, Armencem in drugim tujcem. Vprašanje je torej, ali ima ta država sedaj dovolj ljudske sile s potrebno izobrazbo, izkušnjami in trgovsko tradicijo, da prevzame nasledstvo bivših tujih predhodnikov, finančnih, industrijskih in trgovskih strokovnjakov. Vlada ima težke obveznosti v tujih valutah, a turški izvoz stalno pada v vrednosti. Turčija pa trenutno nikakor ne more dobiti potrebne valute, da pokrije vse obveznosti, ne da bi škodila turškemu funtu. Dohodki od davkov so dosegli vrhunec in je varčevanje v vladnih izdatkih, posebno v tujih valutah, neobhodno potrebno. Dosedaj je vlada odklanjala inozemska posojila in to bolj iz historičnih kakor iz političnih in finančnih razlogov. Kljub temu je dobila nedavno iz Švedske predujem 2 milijona livrov šteringov za vžigalčni monopol, enako vsot-

Pri kočevskih ciganih

PREŠERNI KMEČKI DOMOVI. — ŠTIRIKILOMETERSKI KONFINI. — CIGANSKI ŠOTORI. — KOČEVSKI CIGANI DELAJO, HRVAŠKI PA — KRADEJO.

Ko sva potovala s prijateljem po kočevski deželici, sva dospela sredi toplega popoldneva v Koprivnik, ki leži v idlični kotlinici 16 km južno-vzhodno od Kočevja. Koprivnik je sicer vas s trirazredno šolo in župnijo, a napravi s svojimi velikimi in čednimi stavbami na té utis prijaznega trga. Sploh imajo kočevske vasi, zlasti večje ob prometnih cestah, velike in snažne hiše, ki te gledajo z velikimi in številnimi okni nekako ponosno in kmečko bahato. Ali so se tako razčeperile z ameriškimi dolarji? Najbrže, zakaj Kočevarji bi ne zmogli z domačim zaslužkom tako prešernih stavb. — Zato pa vidiš tuptam poleg mogočnega poslopja kmečke hiše tudi razvaline in ruševine, ki pa kažejo še kot take, da so ostanki nekdanjega ponosnega kmečkega doma. Ali je imel njih zadnji lastnik premalo dolarjev, da bi dom vzdrževal še naprej, ali pa jih je imel preveč ter je vzel družino k sebi v tujino, prvotni dom pa prepustil propadu? Zakaj, tudi v tem je vzrok, da je število Kočevarjev padalo že pod Avstrijo konstantno in da tega padca tudi Jugoslavija ne bo mogla zadržati.

Pa pojdemo po oddihu in okrepčilu naprej iz Koprivnika proti Kočevju. Zakaj 16 km prevaliti še za dne do Kočevja ne bo baš lahko; ne sicer radi daljave, ampak radi kratkega časa, ki nama je bil še na razpolago.

Pot od Koprivnika do Kočevja ima poleg sicer ozke, a dokaj dobre ceste še to dobro posebnost, da ima točne mejnike. Razen kilometerskih konfinov je namreč točno na razdaljo vsakih štirih kilometrov ena vas in sicer: Lazi, Onek, Cvišlarje in potem Kočevje. Tako so nama pravili že v Koprivniku in sva se pozneje prepričala sama. Sploh sva opazila, da odgovarjajo ljudje na vprašanje o daljavi pota le redko v urah, ampak večinoma v kilometrih in čisto točno. Tako ocenjevanje pota je za tujca-popotnika mnogo boljše, nego ono na ure in bi ga bilo priporočiti tudi v naših krajih. Zlasti mladino bi naj navadili k temu!

Izprva se pot iz koprivniške dolinice polagoma dviguje med pašniki in bukovimi gozdovi, morda kakih 300 metrov. Pred Lazi pa se prevali v dolino Kočevja, s katero se ti odpre zopet poseben in zanimiv del kočevske deželice, katerega pa ne bom opisoval pri tej priliki, ker mi sicer kočevski cigani uidejo še preje, predno smo dospeli do njih.

Na skalnati rebri med Lazi in Onekom sva opazila dober streljaj od ceste par ciganskih šotorov. Pričakovala sva, da se bodo zdajci vsuli raztrgani in od solnca obžgani ciganci proti nama ter moledovali dinarjev in cigaret. A na najino veliko začudenje ni bilo nikogar. Sploh niso kazali šotori nikakega življenja in se ni niti kadilo iz njih. Nekam nezaupljivo sva se še parkrat ozrla, potem pa sva nadaljevala pot po zložno nagnjeni cesti, vsa zaverovana v od zahajajočega

solnca obžarjeno prirodno lepoto. Za dober četrt ure hoda pa naletiva za cestnim ovinkom v skalnati izdolbini cigane, ki so tolkli kamenje. Starejši in mlajši moški sta vrtala luknjo za razstrelbo. Ako bi ju videl kje drugje in ne med temi štirimi izrazitimi cigankami, ki so čepele na kupu kamenja z »macolo« v roki, pa bi jima človek ne prisodil, da sta cigana. Toliko sta že izgubila na svoji rasnosti. Tu začneva razgovor:

»Koliko je še do Kočevja?«
»Deset kilometrov, gospod.«
»Pa vi ste cigani, li ne?« se začudim.

»Pa da, cigani smo. A čemu se čudiš, gospod?«

»Zato, ker ste vi prvi cigani, kar sem jih kedaj videl na svetu, ki delate.« odgovorim prostodušno.

»E, pa kako bi živeli, če bi ne delali?«

»Tudi drugi živijo, a ne delajo.«
»Pa kako morejo živeti, če ne delajo?«

»Barantajo in krađejo, konje, kure, živež, obleko, sploh kar dobijo. Ravno te dni sem čital, da so ukradli na Štajerskem svinjo, v Prekmurju konja.«

»A, da, da! To so hrvaški cigani. Ti krađejo. Mi, mi ne krademo. Mi delamo: delamo pošteno, četudi težko. A hrvaški cigani, ti pa krađejo!«

»Vi ste Brajdiči?«
»E, pa mi nismo Brajdiči, gospod. Brajdiči, ti so Hrvati, Brajdiči krađejo. Mi pa smo Hodoroviči, pošteni cigani, ki delamo.«

Med pogovor so se vmešale seveda tudi ciganke, ki so odločno protestirale, da bi kradle. Zato so bile tem bolj ogorčene nad hrvaškimi cigani, ker spravljajo tudi poštene kočevske cigane ob dobro ime. Zvedela sva, da imajo sto kron od kubika natolčenega kamenja. Če so prav pridni in jim gre vse po sreči, napravijo dnevno vsi skupaj, 2 moška in 4 ženske, 3m³ ter zaslužijo torej 300 kron. Sijajen ta zaslužek res ni, tudi za cigana ne, če so povedali po pravici. Zato ni čuda, če je stari zaklel nad takim ničvrednim življenjem.

»Vi stanujete tam gori v onih šotorih?«

»Da, da, gospod.«

»Pa ni nikogar videti pri šotorih, da bi jih čuval?«

»Ni potreba čuvati. Deca je odšla na vas, a mi delamo.«

»A, če dojdejo hrvaški cigani in vam pokrađejo?«

»E, pa ti ne pridejo sem. To je naš rajon. Drugi nimajo pravice tu, kakor mi. Hodoroviči.«

Ker se s prijateljem nisva mogla odkupiti moledujoči ciganki s cigaretami, sva ji dala po par dinarjev. Rekla je, da bo kupila za večerjo — mleka družini.

Po tem ciganskem »intermezu« sva nadaljevala pot proti kočevski prestolici.

Klopotec

Pridi po veliki maši v naše krasne vinorodne kraje, in ko se pelješ od Ormoža med našimi bajnimi Jeruzalemskimi goricami, te z vseh vrhov pozdravlja monotona, in vendar tako melodična pesem naših klopotcev.

Klopotec vabi tujca v naše gorice, javlja da je grozdje sladko. Otroci in veliki se vesele, ko zapoje svoj »klompa, klompa«, ki se razlega od vrha do vrha.

Ko izstopiš iz vlaka v Ljutomeru, te že pozdravlja klopotec in te vabi, da se potrujiš do njega, kjer leži pred teboj krasno Mursko polje.

Tvoje oko vidi Muro v srebrnem pasu, bogato žitorodno Prekmurje z neštevilnimi belimi cerkvami in starodavnimi gradi, celo Schöchel ako je jasen dan, in daleč kakor v megli Prekmursko hribovje. V vseh cerkvicah zazvoni »Ave Maria«; klopotec te zamočkal in »da

vživaš v miru ta veličastni moment, ki te globoko veže z našo krasno slovensko domovino.

In kakor bi klopotec priklical svojega gospodarja, že prihiti po klancu, in te prisrčno povabi na kupico slovitega muškatsilvanca. Povedal ti bo pri tej priliki v tvoji navdušenosti, da klopotec tudi nam domačinom globoko sega v srce; z veseljem ga poslušamo o lepih dnevih, ko je trsek poln zlatega grozdja, a sega nemilo v srce, ko veš, da je toča in neurje vse uničila. Tako zveni naš klopotec vsakemu drugače.

Kolikokrat sem sedela na klopci z zlato mamico, koliko et nam je pel naš klopotec. In še danes poje svojo enostavno pesem in vzbuja srečo in veselje, domotožje in ljubezen do naših krajev, bolj ko druga melodija. Saj, kjer ti poješ, je naša mila, lepa rodna zemlja, zibelka velikih mož.

Mariborski in dneoni drobiš

Iz ZKD v Mariboru.

Ker sta predsednik in tajnik do 1. septembra odsotna, bodo vsi med tem došli dopisi rešeni takoj po 1. sept., kar naj blagovoljivo vzeti c. društva na znanje. — Tajnik. —

Razvanje pri Mariboru.

V torek je umrl, zadet od kapi, gosp. Grašič Peter, posestnik in prvi občinski svetovalec. Rajni je bil radi svojega mirljubnega značaja splošno priljubljen. Kot član občinskega odbora in prostovoljnega gasilnega društva v Razvanju, slednjemu je bil tudi soustanovitelj — si je za občino pridobil znatnih zaslug. Naj dobri mož počiva v miru! —

Učiteljska vest.

V trajni pokoj je stopil šolski upravitelj v Sv. Ilju v Slov. goricah, Josip Burghardt.

Hiša pogrebnega društva v Krčevini.

Pogrebno društvo v Krčevini, ki ob stoji šele pet let, se je pod agilnim vodstvom predsednika g. Cerinška in blagajnika Gorjupa tako razvilo, da ima že preko 800 članov. Ker je poslovanje vedno večje, si je društvo sedaj kupilo lasten dom, in sicer hišo št. 92 pod gostilno »Pri treh ribnikih«, kjer bo od 1. septembra dalje stalno uradovalo. Obenem namerava tudi povečati ugodnosti, ki jih uživajo društveni člani. —

Dom deložirancev

v Melju se gradi nad meljskim kanalom, ki vodi v Dravo. Je zelo primitivna ogromna lopa brez sten. Edino »steno« bo tvoril plot vojašnice v Kraljeviča Marka ulici... Okoliški vrtarji, ki s skrbjo gojijo velike komplekse vrtnih gred ob Dravi, so v velikih skrbih za svoje »plantaže« ter se ubijajo za načrtom, koliko paznikov bo treba nastaviti in pušk naročiti. — Dal bog, da bi to bile nepotrebne skrbi! Da pa je zasilna lopa, nazvana »dom deložirancev« brez sten, pa ima svoj »praktični« pomen kljub bližajoči se zimi, — da se deložiranci čimprej ogledajo za normalnim stanovanjem. — »Vsak po svoje«, je rekel cigan, ki je s svedrom kozo dril! —

Prva jesenska megla v Mariboru.

Prav pretresla je jutranje zgodnjake in prešinila z neprijetnimi jesenskimi čustvi. Tako gosta je bila še do 7. ure, da si videl sicer bleščečo solnčno oblo kot sivosrebrno zimsko solnce. Avtomobili so morali biti pri bellem dnevu razsvetljeni, a krog 5. zjutraj bi lahko meglo — rezal, kakor pravijo. — Nismo daleč več od praznika, o katerem pravijo, da »mala maša za sukno vpraša in lastovke od nas beže...«

Prilava proti kršitvi delovnega časa od strani trgovcev.

Pomočniški zbor trgovskega gremija v Mariboru je prijavil na pristojne oblasti 72 trgovcev, ki so kršili in še kršijo bansko naredbo o odpiranju in zapiranju trgovinskih in obrtnih obratovalnic. Pomočniški zbor upa, da bodo pristojne oblasti in trgovski gremij znali najti potrebne korake, da se v bodoče kršenje banske naredbe onemogoči, in tako odpravi umazana konkurenca, ki se je v Mariboru zelo razširila.

Plemenski sejem in premovanje pingavske govede v Ormožu.

Zveza selekcijskih društev za pingavsko govedo v Ormožu, v kateri so včlanjena društva v Središču, Ormožu, Sv. Lenartu in Sv. Marjeti, priredi s podporo banske uprave v Ljubljani dne 19. septembra ob 8. predpoldne na sejmišču v Ormožu premovanje rodovniške govede pingavske pasme za svoje člane. Istočasno s premovanjem bo tudi plemenski sejem za mlado živino v starosti 6 do 24 mesecev. Podrobne informacije na razpolago pri zvezi. —

Mariborčanka ponesrečila v Zagrebu.

V Zagrebu se je včeraj popoldne težko ponesrečila brezposelna natakarka Vera Kajnik iz Maribora. Na Savski cesti št. 105, so na dvorišču čistili z ognjem posode za bencin. Ker je bila v enem sodu še manjša količina bencina, je eksplodiral in je kos železa zadel Kajnikovo, ki je bila slučajno na dvorišču, ter ji zlomil nogo. Ponesrečenko so takoj odpeljali v bolnico. —

Darilo.

Gospod ravnatelj Maks Herman je daroval namesto venca za umlega gosp. prokurista Oskarja Fontano mariborskemu reševalnemu oddelku znesek 200 Din. Prisrčna hvala! — Komanda. —

Svinjski sejem v Mariboru.

Na zadnjem svinjskem sejmu so bile cene sledeče: 7—9 tednov stari prašiči 180—250 Din, 3—4 mesece 300—350, 5—7 mesecev 450—500, 8—10 mesecev 650—850, 1 leto 900 Din, 1 kg žive teže 11—13, 1 kg mrtve teže 15—17 Din.

Državna trgovska akademija v Mariboru.

Vpisovanje učencev, ki so zavod že obiskovali, se bo vršilo 1., 2. in 3. septembra od 8.—12. ure zjutraj. Novo vstopajoči učenci v I. razred morajo vložiti do 31. avgusta prošnjo za sprejem (kolekovano s kolekom za 25 Din). Prošnji je priložiti izpričevalo o nižjem tečajnem izpitu oziroma o završnem izpitu na meščanskih šolah ter krstni list, s katerim prosilec dokaže, da izpolni v tek. letu 14. do 17. leto starosti. Učenci in učenke meščanskih šol opravljajo dopolnilni izpit iz slovenščine, nemščine, narodne zgodovine z zemljepisom ter matematike v obsegu programa III. in IV. gimn. razreda. Učenci, ki so opravili završni izpit z odličnim in prav dobrim uspehom, opravljajo dopolnilni izpit le iz nemščine. Izpit se opravlja 4. in 5. septembra, vsakokrat ob 8. uri zjutraj in sicer prvi dan pismeno, drugi dan ustmeno. Učenci, ki žele opravljati popravljalni izpit, morajo vložiti na ravnateljstvo naslovljene prošnje kolekovane s 5 Din, najkasneje do 25. avgusta. Prošnji je priložiti šolsko izpričevalo. Izpit se opravlja za I. letnik 26. in 27. avgusta, za II. letnik 28. in 29. avgusta in za III. in IV. letnik 30. avgusta in 1. septembra, vsakokrat ob 8. uri zjutraj. Začetek rednega pouka je 9. septembra ob 8. uri zjutraj.

Danes — sredo

kabaretni večer v Veliki kavarni

Trije karamboli.

Na križišču Tattenbachove in Vetrinske ulice, kjer se je odigralo že nebroj nenamernih nerednosti, ker se na tem križišču stekajo kar 4 ulice, se je 23letni kletar Stanislav Čoter zalezel s svojim dvokolesom v tovorni avto veleposestnikovega sina 23letnega Maksa Rojsa iz Sv. Ruperta v Slov. goricah. Čoter si je zlomil zadnje kolo in je ostal nepoškodovan. Po pričah je dokazano, da sta oba pravilno vozila. Poškodovanec se je z lastnikom avtomobila pobotal. — Od smeri Kralja Petra trga je zavozil 24letni učiteljščnik Tarkuš Rado v kleparskega pomočnika Konrada Vebra, ki je privozil iz Pobrežke ceste. Zlomil mu je prednje kolo. Četudi sta oba padla, sta ostala telesno nepoškodovana. — Stavbenik Ivan Živic mlajši je pripeljal iz Cvetlične ulice na Aleksandrovo cesto. Neki 17letni fant, ki je privozil na kolesu iz smeri kavarne »Jadrana«, je zadel v motociklista, ki je v lahkem tempu vozil in je s tem, da je pravčasno ustavil svoje motorno kolo, preprečil težjo nesrečo. — Pri vseh treh karambolih ni bilo telesnih poškodb. —

Trpinčenje živali.

Včeraj popoldne je 22-letni ključavničarski pomočnik Josip Žolgar vozil po strmini Frankopanove ulice z enim samim slabotnim konjem nad 1000 kg težak tvor premoga. Ubogo živinče se je kajpada omagalo, a surovi voznik se je brezsrčno poslužil gorjače ter jel pretepavati konja na tak način, da so se številni pasanti zgražali in je moral poklicani stražnik napraviti proti imenovanemu ovadbo. —

Današnja policijska kronika beleži 1 samo aretacijo radi suma goljufije, 14 prijav, i. s. 7 radi splošno prometnih nerednosti in 3 radi prenašanje vožnje avtomobilov ter 4 radi običajnih prestopkov. Policijski raport ima tudi 4 poročila o raznih dnevnih dogodkih. —

V znamenju elektrotehnike

DANES UTOPIJA — JUTRI RESNOST.

»Berliner Tagblatt« je objavil pod tem naslovom zanimiv članek prof. Flamma, znanega nemškega strokovnjaka za elektrotehniko, v katerem navaja nekatere značilne nazore o nalogah elektrotehnike v sedanosti in bodočnosti.

Od vseh tehničnih znanosti — pričena Flamm — je nedvomno najbolj aktualna elektrotehnika. Njeni cilji in naloge rastejo iz dneva v dan in se opaža ta tendenca na vsem svetu.

Glavni činitelj tega razvoja je stremljenje, da se produkcijski stroški po možnosti še bolj zmanjšajo in da postane industrijski pogon še cenejši. Če upoštevamo, da odpadejo glavni izdatki pri proizvodnji na delavske plače (75%), bomo z lahkoto uvideli, kako splošna memo- hanizacija dela pomenjuje produkcijo.

Najidealnejši pogonski sistem je električna energija, ki jo dobivamo s pomočjo vodnih sil. Prirodna energija slapov ali gorskih potokov in rek deluje direktno na turbine, ki producirajo s pomočjo dinamostrojov električno energijo. Ta energija se more potem po žičnih vodih poslati v velike oddaljenosti, v kraje, ki so daleč od središča proizvodnje.

Kjer ni slapov in deročih rek, torej v ravninah, tamkaj so električne centrale drugačne in električna energija dražja. Tamkaj goni turbine para. To so parne turbine.

Hidrocentral je dosedaj največ na Švedskem, Norveškem, v Švici in na Bavarskem. Te dežele so znale izkoristiti svoje prirodno blago, vodne sile in stiti lahko za vzgled vsem ostalim državam, ki so istotako bogate na »belem premogu«.

Dobljena električna energija gre najprej skozi transformatorje, kjer se napetost poveča na sto ali dvestotisoč volt in potem v mesta, tvornice, železnice itd. Toda pri tej »odpravi« se izgube prilične

količine energije in ravno to je ena najvažnejših nalog sodobne tehnične znanosti, da te izgube po možnosti zmanjša ali sploh onemogoči.

V ravninah, kakor smo že rekli, ni vodnih sil in moramo zato uporabljati premog za pogon električnih central. Toda tudi tu se lahko varčuje. Premog se ne uporablja v kosih, temveč se zmelje v prah, ker je dognano, da tako mnogo popolnejše izgore.

Vrh tega obstoje stremljenja, da se poveča napetost v kotlu. Do nedavno je znašala ta napetost 12—15 atmosfer. Dandanes je doseženo že povprečno 60 atmosfer, a tehnikom niti to še ne zadoštuje. Treba je imeti pred očmi sledeče: če proizvajamo parno napetost ene atmosfere, je treba ogreti vodo na 100° C, 20 atmosfer — 211° C itd. Čim višja je parna napetost, tem manjša je razlika v dotičnih temperaturah in bi bilo vsekakor škoda, ako se ta prirodni pojav ne bi izkoristil, kakor je potrebno.

Elektrotehnika prodira od dne do dne v najbolj eksotične pokrajine, kjer opravlja pionirsko poslanstvo. Ravno sedaj se pripravlja brazilska vlada, da elektrificira velike komplekse pragozdov, da bi se mogli na licu mesta industrijskim potom predelovati razni prirodni produkti.

Od ostalih področij elektrotehnike je treba omeniti tudi akumulatore. Tudi na tem polju so že doseženi odlični uspehi. Akumulatorji postajajo po obliki vedno manjši, kapaciteta pa vedno večja, kar je n. pr. izredno važno zlasti za podmornice.

O velikem področju električnih valov, na katerih temelje tudi Roentgen, radiotelefografija in televizija — pa ni treba posebej govoriti. Tu je zmagoslavni razvoj elektrotehnike pač najbolj očiten.

ako me pustiš v miru!

Nato se je vlegel v travo in pustil strmečega Rjepina na cedilu.

Maks Klinger se je nekoč razgovarjal z nekim berlinskim kritikom o modernem slikarstvu.

»Kaj smatrate o slikarju Kollhoffu?« ga je vprašal kritik.

»To ime sploh ne poznam!«

»Potem pa gotovo poznate slikarja Schulza?«

»Veste,« je odvrnil nato Klinger, »potem pa Kollhoffa že bolje poznam!«

Pavel Meyerheim je slikal portret neke dame. Ko je bil gotov, je rekel njen soprog: »Dobro ste zadeli mojo ženo — le usta so nekoliko prevelika.«

Slikar je nato popravil kritizirane poteze, toda soprogu še vedno ni bilo prav. Nato je Meyerheim pripomnil: »No, če želite, pa usta sploh izpustim.« — Brez vsake besede je potem stranka odnesla portret s seboj.

Goethe je poslal nekoč zapečaten zašček založniku Gottschedu v Lipskem s sledečim pismom: »Ako mi v 14 dneh ne pošljete 40 tolarjev za ta zaboj, potem mi ga vrnite neodprtega.«

Založnik je dolgo onahoval, končno pa mu je le poslal zahtevano vsoto. In res ni napravil slabe kupčije, kajti v zavoju je bila drama »Herman in Doroteja«.

Romarji u Meko

Po statistiki Edlona Rutterja, ki se mu je vsled natančnega obvladanja arabskih jezikov in poznanja arabskih šeg posrečilo priti v svetišča muslimanov, potuje letno okrog 172.000 mohamedanskih vernikov v sveto mesto Meko. Največ — 40.000 — jih pride iz Sudana in centralne Afrike, čeprav so ravno ti najbolj izpostavljeni nevarnostim in jih na tisoče na težavnem potovanju skozi puščave pogine. Iz Malajskih otokov pride letno približno 30.000 romarjev, iz Indije 25.000, iz Egipta 15, iz Tunisa, Sirije, Turčije in z Balkana po 10.000, Afganistana 6.000, Kurdistana 5.000, Kitajske 1.000. Arabcev pa gre letno približno 30.000 v Meko.

Popotnik z rešpetlinom

Sam lov za rekordi v Evropi, Ameriki, že celo v črni Afriki, le Azija je še prosta žogobcev, rokobunkov, »mis-jogrov« itd. Celo prek »velike luže« se že vozijo drug k drugemu na brca in na bunk. Ker jaz s svojim starim rešpetlinom in daljnoslusnom nimam upanja na kak rekord, pa tudi se bojim, da ga brca ali bunka ne zadene, sem se skrtil ob najvišji sezoni rekordepidemije v zatišje Slovenskih goric. Sedaj pa je sezona končana. Le požarne brambe še nastopajo, a te ne iščejo rekordov. Zato si upam zopet na pot po Slovenskih goricah in drugod.

Oh, lepota Slovenskih goric, s kako bajno močjo zagiblješ k sebi duha in srčec, pa ga poveseliš, posežeš in povedriš! Ob vabljivih zidanicah z vinskimi katakombami, ob mir dihajočih gajih, rožnih dolih in v vijuge žuborečih potokih se človeku zahoče, da bi se vlegel koj med nje v večno spanje, v miru sanje. Mnogo, premalo poznate Slovenske gorice, pridite, oglejte si jih, da jih prav uživati znate! Premeril v življenju sem mnogo sveta, najlepši žar solca je tukaj doma. — Taki in enaki vzkliki so mi vrel iz duše, srca, ko je božal hladni dih senčnih šopkov pogozdnega zelenja Slovenskih goric moj »življenja kratki dan« na rešpetlinskem pohodu preteklih dni. Vsemirja večni Gospodar, zakaj si zarisal v svoje delo tako naglo minljivost pomladi, poletja, življenja?

Po dolu sem široka cesta, ob njej šepetajo valovi potoka in govorijo o tugi in sladkosti, o križu in radosti. Videli in slišali so vse to grenko sladko mešanico na domih ob svojem romanju mimo njih. Tam se smeje v vinsko trto objet griček v polnem siju roditelja in hranitelja življenja — solca. Drdra po cesti avtobus s pošto... Glej, glej! Tam le dol jo mahata dobri znanci Kopriva in Marulekova, obe jervas na glavi. Koj se znebim mračnih misli, češ, sapmiš, to bo pa nekaj za moj daljnoslus. Koj ga nastavim in res pridem dobro na svoj račun. Kopriva krili z roko, da skoro jervas zadeva, Marulek je mirnejša. »Vidiš, Marulek, garam in delam od ranega jutra do izdih dneva, pa kaj imam dobrega? Da včasih težek jervas v mesto nesem, če čem kak dinarček za »cuker in kufec«. Tak veš, brez kufeta rajši ne živim.« Marulek: »Glej, Kopriva, pa je le lep življenje, nič ne čutiš, kako te boža lepota božja?« Kopriva: »Čora neumna, saj sem ravno rekla, da me veseli, ko nesem kak jervas v mesto. Veš, pa od lepega božanja želoček nima nič in tudi nove obleke to ne prinese. Si že gledala tam tiste »teložirance« pod marpoškimi mostom? Tudi te boža lep solnce, zelenje Pohorja, šumenje Drave, pa še »radlij« lahko poslušajo na cesti, pa vendar tam pod mostom zdihujejo in gladujejo. Veš, Marulek, tudi želoček če biti božan in če ni, pa vse drugo odreče. In pod streho, pa pozimi na toplem je tudi treba biti. Marulek: »Je pač hudo, ker vse sili v mesto. Fant zamrzi kmečko delo, gre v mesto služiti ali v fabriko, vzame seboj Micko, jo ženi in že je nobel Micka s klobukom; kmalu kup otrok, zaslužek ne zaleže; živeti pa je treba, stanarino plačati tudi, ne gre več, pa hajd pod most na post. Gruda pa umira, na kmetih izginjajo delavske roke. Saj poznaš Trosovega Zepa. Bil je med vojno »frbebel«, takrat pol Bog pri kompaniji. Prišel je domov. Oče so mu rekli: Oženi se »moj sin!« In se je oženil in je prevzel posestvo. Kaj?! — On naj dela na polju? Frbebel tega ne stori. Prodral je posestvo, šel v mesto, kupil konjičke, da bo vozil. Pa vozil je preveč ob gostilnah, »nobl šani«. Šli so »fuč« konjički, denar, ostala mu je žena z otroci in danes je — pod mostom — nekdanji gospod pol-Bog.« — »Pa še drugo je,« jo prekine Kopriva: »Frklja in frkljanec se zna komaj prav obleči in vleči, pa se že ženi. Parijo se ko kunci. Da je le postelja, mizica in omarica, pa hajd pod štoio. Najmeta si v mestu sobico s kuhinjo, če tudi po želočku kruli, da se le med »nobel štuli«. V letu ali slej pride otrok, dela, kruha dovolj ni, »brezposeln« trpi in pod mostom spi. gruda pa — umira...« Marulek: »Saj to je moja misel. Zdi se, da se bode to preseljevanje naroda pod most brž končalo. G. mestni župan in drugi si baje vrlo prizadevajo.« Kopriva:

»Koja brezroga! Marpoški rihtar tudi ne more čudežev delati. Kam naj dene vse! Prvega teloširanca bi naj bili poslali na deželo grudo zdraviti, pa bi bil mir pod marpoškimi mostom! Beži, beži, vedno več jih je! Marpok že ima tudi svoj rekord pod mostom. Pa se tam tučka jo, mučkajo in tepejo, otroci pa telesno hirajo in dušno umirajo... Sliši se, da pridejo »poksarije« rekorderji in bojo s svojimi pečnimi »plečami« obok mosta razrinili bolj na široko, da bo več prostora pod mostom.« Marulek: »Veš da to ni mogoče.« Kopriva: »Čoha prismojena, saj so Lemberžani tudi s hrptom stene cerkve bolj vun potisnili, ker je bila premala!« Marulek: »Kje so ti Lemberžani?« Kopriva: »Veš tam dole pri Boču. Tam so tudi Studenice z nunskim kloštrom. Pa so na Boču postavili stolp za vokoli gledati. Sedaj pa pravijo, da je Boču rog zrasu, ker so nekaj v starih časih baje nune tam v kloštru premalo molile.«

Sedaj sta popotnici zavili po pešpoti za gaj in moj daljnoslus je odrekal. Pa ju še že dobim na piko.

Sport

Nacionalni lahko-atletski miting v Ptuj.

Dne 14. septembra, se bo vršil v Ptuj nacionalni lahkoatletski miting, začetek ob 15. uri. Prijavnina za osebo in točko znaša 10 Din, za štafeto 30 Din. Vsaki točki daruje vodstvo sportnega kluba odlične plankele prvim trem placiranim. Prijave v vložkom je poslati naj kasneje do 5. septembra na naslov sportnega kluba Ptuj. Naknadne prijave se sprejemajo do 12. septembra proti dvojni prijavnini na isti naslov. Tekmuje se po pravilih JLS. Tekališče je iz žlindre in meri 388 m in ima štiri lahke ovinke, ter je v dobrem stanju. Ostalo orodje je po predpisih JLS. Točke so brez handikepa. Dnevni red je sledeči: tek 100 m, skok v vis z zaletom, met kroglice, tek 400 m, met diska obojerno, skok v daljavo z zaletom, tek 3000 m, skok s palico, met kopja in štafeta 4x100 m.

Balkanske igre v Atenah.

Dne 5., 11. in 12. oktobra bodo v Atenah letošnje balkanske igre. Sodelovali bodo Jugoslavija, Bolgarija, Rumunija in Grška. Program obsega vse lahkoatletske panoge. Jug. lahkoatletski savez se bo udeležil z 20 atleti.

Prvenstvo Evrope v veslanju.

V Liegu (Belgija) so se preteklo soboto in nedeljo vršile zaključne tekme v veslanju za prvenstvo Evrope. Prvenstva se je udeležila tudi Jugoslavija z osmico »Gusarja« (Split). V semifinalu je zasedel »Gusar« s časom 5:33.2 drugo mesto za Dansko, ki je rabila 5:31.4.

Tekma ISSK Maribor v Gradcu odpo- vedana.

ISSK Maribor je za to nedeljo zaključil tekmo z SK Sturmom v Gradcu, je pa moral vsled težke poškodbe igralcev Privrška, Najžerja in Bertoncija tekmo odpovedati. Ta gesta našega prvaka je vsekakor na mestu, ker nima smisla z okrnjenim moštvom igrati v inozemstvu.

Malo sportne vesti.

Uruguajska vlada je sklenila, da prilikom ponovnega osvojenja svetskega prvenstva uruguajske reprezentance zgradi dom za nogometaše.

Znani vratar WAC Hiden se je vrnil v domovino, ker mu angleške oblasti niso dovolile naselitve Angliji.

Lahkoatletsko prvenstvo Zagreba.

V soboto in nedeljo se je v Zagrebu vršilo prvenstvo Zagreba v lahki atletiki. Postavljeno je bilo več novih jugoslovanskih rekordov. Rezultati so bili naslednji:

Tek 100 m: 1. Podoupsky (Hašk) 11.2; met kroglice: 1. dr. Narančič (Concordia) 14.09 m jug. rek.; met diska: 1. dr. Narančič 40.76 m; tek 400 m: Rittig (Hašk) 53; tek 1500 m: 1. Tučan (Hašk) 4.23.4; skok v dalj. 1. Buratovič 6.62 m; met diska: 1. Manojlovič 32.34 m, jug. rekord; tek 200 m: Podoupsky 24; troskok: 1. Kally (Marathon) 12.86 m; tek 5000 m: 1. Koren (Marathon) 16:47.6; 400 m zapreke: 1. Taller (Mar.) 59.6, jug. rek.; skok ob palici: 1. Kally 3.40 m; tek 800 m: 1. Rittig 2:03.4; štafeta 4x100 m: 1. Hašk 45.2.

Mark Twain in puranova lesena noga

Slavni ameriški pisatelj in humorist Mark Twain je nekaj časa obedoval v majhni in skromni gostilni in je razveseljeval goste z raznimi dovtipi ali pa jih je zbadal, da so bili včasih kar divji. Radi tega so gostje kmalu sklenili proti njemu zaroto, kateri se je pridružila tudi gostilničarka sama, ki se je hotela maščevati nad njim. Lepega dne, bil je večer, je pripravila gostilničarka svojim gostom izredno bogato kosilo, med drugim tudi purana. Da se maščuje nad Twainom, mu je gostilničarka položila na krožnik spretno poslikano leseno puranovo nogo. Toda Twain ni prišel čisto nič v zadrego. Niti trenil ni, temveč je čisto mirno vprašal gostilničarko: »Kaj ne, vi ste gotovo menjali svojega dobavitelja?« — »Nikakor, gospod, kako pa ste prišli do te misli?« je odgovorila gostilničarka. — »Ta puranova noga,« je odvrnil Twain, »pri čemer je tolkel z nožem na kos lesa, je namreč še najbolj mehek komad mesa, kar sem jih dobil dosedaj pri vas!« Vsi gosti so seveda radi duhovitega dovtipa takoj bušnili v smeh, gostilničarka pa je izjavila, da se ne bo nikdar več spuščala z duhovitim Twainom v boj.

Anekdote

Slavni ruski slikar Ilja Rjepin je delal neko svojo zgodovinsko sliko. Med odmorom je hotel po ulicah in okolici mesta ter iskal modele.

Neko nedeljo je šel v svobodno prirodo. Nenadoma je odkril skupino mož, ki so sedeli v travi in kramljali. Skupina mu je silno ugajala kot vzor za taboreče vojake svoje slike. Hitro je zato vzel v roke svojo skicirko in pričel risati. Kmalu nato se je ravno dotični mož, ki ga je pravkar slikal, zleknil po travi, da bi zaspal.

To je Rjepina silno razburilo. Skočil je takoj k njemu in mu rekel: »Dám ti 5 rubljev, prijatelj, samo da sediš mirno, da te morem naslikati!«

Mož se je nato zravnal, pogledal slikarja od nog do glave, nakar je mirne duše odvrnil: »In jaz ti dam 2 kopejki,

K. M. Capek - Ghod:

Jindri

Roman — Iz češčine prevel dr. Fran Bradač.

42

Filozofka, ki je še vedno spenjala zavoj cimeto ve barve zadaj na temnozelenem, to pot popolnoma novem klobučku, se je ustavila in obrnila:

»No, seveda, prosim vas!« je odgovorila nejevoljno, dasi doktor ni vprašal nje, ampak Jindro.

Na licu ji je sedel ornament, ki je bil vtkan v tenki zavoj, in svežost njene polti se je zdela Jindri pod zavojem dvakrat tako očarujoča kot sicer. Opazil je, da je tudi drugače jako elegantno in morda celo dragoceno oblečena.

Menda je ujela v očeh Jindrovih nekaj takega kakor občudovanje; nasmehnila se je:

»Kako bi ne poznala!« je rekla in mu podala roko.

Pri tem ji je zopet padel zavoj na eno stran obraza.

»Dovolite, gospodična!« se je prodko zgenil dr. Černý, in preden je mogla dovoliti ali zabraniti, ji je pripel zavoj in sicer hitreje in spretnje, nego bi to znala kaka komornica.

Še zahvalila se mu ni, kakor da se razume taka zaupnost med njima sama po sebi. Sklonila je nevoljno glavo.

Stali so tako na stopnišču nekaj časa vsi trije, kakor da so se slučajno srečali; in Jindra, ki je bil tudi to jutro, kakor bi ga bil podrezal, je čutil, da se razidejo, če bo molk še nekaj časa trajal.

Tega ne vzdrži dalj, in on bo tisti, ki bo prisiljen, da se poslovi, ako ne spravi iz sebe kake dvorljive fraze.

»Ne bodite vedno tako žalostna!« je izpregovoril hipoma dr. Černý sredi trojne zadrege in nadaljeval živahno:

»Ali ne veste, s čim bi razveselili gospodično, gospod Pavák? Poglejte jo, našo ubogo Bereniko, kakor jo tukaj vidite, razgnevala si je gospo Putovo na smrt...«

»Ampak, dajte mir s tem, doktor, to ni...« je odgovarjala Jiřina.

»Pa je. In veste, zakaj, dragi gospod? Pokvarila ji je sliko, dala si je ostrici — lase.«

»Niti besede več, doktor!« si je prepovedala Jiřina.

Ali dr. Černému se ni nikoli zgodilo, da bi ne bil dokončal kake načete hudomušnosti:

»In če bi bila svoje razkošne lase žrtvovala Afrodit, kakor Berenika, toda žrtvovala jih je Kupidonu, ki še vedno zasluži to ime, čeprav že davno, davno ni več amorček. Nekaj starejši gospod je pohvalil njene krasne lase in gospodična Jiřina je prišla drugi dan brez njih. Tako je in nič drugače! — Če pohujšujejo koga tvoji lasje, ostrici jih in vrzi v ogenj! Sedaj seveda ne more več biti kraljica Savathana! Joghahaha!«

Dr. Černý je iztegnil predse roko in se umaknil

za eno stopnico navzgor, kakor da bi se bilo resno bati, da plane gospodična Jiřina nanj. Ta pa se je z največjo mirnostjo obrnila k Jindri.

»Vesela sem, da sem vas srečala, gospod Pavák, že dolgo nosim pri sebi vaše posojilo; srečna sem, da vam ga lahko danes vrnem.«

Vzela je iz svetle torbice, kakor bi bila narejena iz kosa žilnate viteške srajce, peščico nečesa in podajala Jindri.

»Imela sem jih sicer v papirčku, a raztresle so se mi, preštejte jih, mora jih biti šest!«

In na Jindrovi dlani je zasvetilo res šest bucik.

Dr. Černý je debelo pogledal.

»Eje!« je rekel, »to so zanimive kreditne kupčije. Ampak tegale posojila ni bilo treba vrniti, mislim, ker sponke ne razbadajo ljubezni. Glejmo no, ona dva si posojata bucike!«

»Gospod doktor,« je odgovoril Jiřina, »prav dobro so mi rabile oni večer, ko vaša uslužnost ni bila ravno prvovrstna.«

»Kako to, kako to?« je jecljal doktor.

»Ali se ne spominjate, takrat zvečer na Braniku pri piroškafu? Skoro bi me bili po vaši zasluzi razčrtverili; k sreči je to odnesla — le obleka...«

Izraz na doktorjevem obrazu je bil v tem trenutku čisto zmeden; končno mu je spomin stresel celo telo. Toda spomnil se je na nekaj čisto drugega!

Udaril se je z obema rokama po šestih žepih na svojem telesu in končno na čelo; med zobmi mu je mlašknil neoznačilni medmet, in rekel je:

»Pardon, prosim tisočkrat za odpuščanje, pozabil sem kakor na smrt, da se moram oglasiti v Akademiji. V trenutku sem zopet nazaj!«

In že se je gnal po stopnicah zopet navzgor.

»Nediskretnost za nediskretnost, gospod doktor!« je rekla za njim filozofka, naj je slišal ali ne.

Jindra se je okrenil, kakor da hoče vljudno oditi, a Jiřina te kretnje ni videla.

»Ta se ne vrne, ko bi ga čakali tukaj do poldne, in tudi ve, zakaj. Pojdite!« je rekla.

»Lej, lej!« je pomislil Jindra mlajši in šel, čeprav ni imel za to, kakor je sam sebe zagotavljal, drugega povoda, nego njen poziv. Toda bil je zelo vesel, da je našel še enega. Takole namreč nallaže uvidi, ako se obrne filozofka gori na Vinohrade, da obišče svoj zasebni kolegij o staroindijski poeziji.

»Pa veste, zakaj se dr. Černý več ne vrne?« je rekla Eolova harfa ob njegovem boju z neko posebno nujno, doslej nepoznano ljubeznivostjo.

»Zakaj?« je vprašal Jindra.

»Zato, ker ga je tisti večer na Braniku pri parniku nekdo v gneči sunil in sicer, kar ga je mogel. Boji se, da se bo o tem govorilo! Ne vé gotovo, ali sem to videla ali ne,« je reklo dekle iz vrtnarske bajte na najzadnejši praški periferiji, in grlo se ji je razsmejalo.

Smejala pa se je predolgo, nego da bi ne bilo očitno, da ni nezgoda dr. Černega edin vzrok njene radosti.

»Pa zakaj, zakaj neki?« se mu je smejala neustrudno in se hehetala: »To so edine tri besede, ki ste jih danes doslej izpregovorili — gospod antifeminist!«

»Prosim vas, gospodična,« se je osmelil Jindra, »povejte mi torej blagohotno, zakaj ste se takrat vračali z ladjo, ko ste imeli domov komaj deset minut?«

Sam nad seboj je ostrmel, da mu to ni prišlo že takrat na misel.

»Peljali smo se vendar na čaj h gospe Machni v atelijé, cela družba kakor vselej... samo gospod doktor Pavák ni hotel; smejala se mu je gospa Machna, da si ni izprosil dovoljenja pri gospodu sinu.«

Jindra je poznal, da govori samo zato, da bi nekaj govorila; posnemala je brezobzirni ton Opalke, in vsaka lastna neobvladana beseda ji je pognala še bolj žgočo rdečico v lice, ki jo je bilo videti kljub zavoju.

»Kaj ne da vem, kaj si mislite?« je modulovala eolska sirena v njenem grlu in hipoma čisto ponižno: »vi mislite, da sem predrzna, kaj ne?«

Njene oči za tenkim zavojem so zaprosile usmiljenja, vzorek tkanine se je zrcalil v njih kakor grmičje v studencu.

»Nikakor ne, gospodična, niti na misel mi ni prišlo!« je uslišal Jindra prošnjo njenih oči.

»Potem si torej prav gotovo mislite, čemu nosi ta študentka v taki vročini zavoj, kaj ne? Takoj vam povem, zakaj. Rajši vidim, da kriči moj cimeto zavoj, ki mi neutralizira obraz, nego neumna, batikovana rdečica, za katero ne morem!«

Jasno je bilo, da pripoveduje reči, ki jih ni hotela.

»Nerada sem zijala,« je pristavila izbrano frazo, ki se je tako razlikovala od njenih preveč braniških kretenj.

Njegov pogled je zašel v izrezo pod njenim grlom, ki je meril kakor bodalo ravno na srce.

Prestregla je ta pogled, segla med prsi in povlekla srajčko in odlomila tako bodalcu konico.

Kar žarela je vsa.

Sklenil je, da pretрга govor, ki je bil tako podoben kaši iz krompirja in zdroba.

»Veste, kaj si mislim, gospodična? Mislim si, kaj tiči za tem, da ne greste danes k svoji indijski lekciji na Vinohrade.«

Bila sta že precej daleč spodaj na Vaclavskem trgu.

Stresla se je, kakor da jo je to vprašanje zadelo kakor strela.

»Poljubim roko, milostljiva gospa, milostljivi gospod,« se je zdajci ozval za njima udihan ženski glas. »prosim, dajte mi kaj skupiti.«

To je bila majhna cvetličarka, ki je prihitela za njima morda že od muzeja, postaje cvetličark.

»El« je zagodrnjala nanjo Jiřina s humorom in skoro prijazno, »le pojd, odkoder si prišla! Ne, ničesar ne kupujte, kaj vam pride na misel, jaz imam dovolj cvetic!« se je obrnila k Jindri, ko je segel po denarnico.

(Nadaljevanje sledi.)

'Griffon' motorji!

350 cm³ sportna tipa. »Königswelle«, luksuzna tipa. Vse tipe na ugodna odplačila na obroke.

JUGU D. Z. O. Z. — MARIBOR, XXIII Tattenbachova ul. 14.

Lepo, 3 sobno moderno stanovanje s kopalnico in ostalimi pritlikinami se takoj odda. Uprava hiš Pokojninskega zavoda, Kralja Petra trg 1. 2316

Elektroinstalacije, montaže vil, stanovanj, tovarniških poslopij vsaka montažna popravila, popravila motorjev najcenejše izvršuje Hič & Tichy, Maribor, Slovenska ul. 16. Velika izbira svetilk, elektroblaga, motorjev po konkurenčni ceni. XII

Prodajalke, zmožno slovenščine in nemščine z lepimi pisavo, sprejemem. Ponudbe pod »Zmožna« na upravo Večernika. 2292

Stavbeni prostori od 400—500 m² na prodaj. Vpraša se pri Občinskem uradu Studenci pri Mariboru. 2294

Oficirsko pešadijsko uniformo kupim. Prodajalec naj pusti naslov v upravi lista. 2314

Soterja sprejme takoj garaža Völker, Kersnikova ulica 1. 2313

Postrežnico sprejemem. Zglasiti se v Tomšičevem drevoredu št. 225. 2312

Stanovanje lepo. Reflektant iz Studencev naj javi svoj naslov, ker pošta ne sprejema šifriranih pisem. 2311

Meyer-jev leksikon, 24 zvezkov, skoraj nov, originalna vezava, prodam ceneno. Naslov pove uprava. 2289

MOŠKA ČRNA OBLEKA za srednjo postavu, skoro nova, se ceno prodaja. — Beograjska ulica 22, part., levo.

Sobo in črkoslikanje, barvanje fasad izvršuje poceni, hitro in okusno Franjo Ambrožič, Grajska ulica 3 za kavarno »Astoria«. IX

Gospoda vzamem na stanovanje. Barvarska ulica 5, vrata 4. 2319

Prodajam omaro, nočno omarico, mizo, otomano, otročjo posteljičko, otroški sportni voziček in drugo. Vprašati v Samostanski ulici 13, pritličje desno. 2318

Sprejemem gospodično ali gospoda na stanovanje z vso oskrbo. Naslov pove uprava »Večernika«. 2317

Dijakinje iz boljših hiš sprejme solidna dama v Mariboru. — Stanovanja so v villi, so lepa in zračna. Na željo imajo dijakinje tudi lahko nemško konverzациjo. Vprašati v Tomšičevem drevoredu št. 225. 2316

Učenca sprejme trgovina perila, pletenin in drobnarij M. Pucher, Maribor, Gosposka ulica 19. 2284

Gramofone popravila precizno le mehanična delavnica JUSTIN GUSTINČIČ, Maribor, Tattenbachova ulica 14. Istotam velika izbira najboljših gramofonov znamke »Columbia« in gramofonskih plošč. 602

'Griffon' motorji!

250—350 cm³. Blockmotor 4takt. Najpripravljen za zletne vožnje v dvoje. 2186

JUGU D. Z. O. Z. — MARIBOR, XXIII Tattenbachova ul. 14.

Fotomaterji kupujejo pri strokovnjaku. Ca 200 aparatov stalno na zalogi. Izgotovljenje slik v 6 urah. Fotomeyer, Gosposka 39. 2182

Najvišje cene plača za staro zlato, srebro in novce kakor tudi za zobovje M. Ilger-ja sln, Maribor, Gosposka ulica 15. 1514

Juristi pozor!

Izšla sta Zbirke zakonov snopič 40 in 41:

Konkurzni zakon Din 36.—, vezan v platno Din 48.—.
Zakon o ustroju vojske Din 50.—, vezan v platno Din 62.—.

Naročite jih takoj pri

Tiskovni zadrugi v Mariboru, Aleksandrova 13.